

Методичні підходи до оцінки метрополійних функцій регіональних метрополій

Систематизовано наукові підходи до розуміння сутності функцій міста, особливостей їх формування та еволюції. Розкрито відмінності між функціями міста та функціями метрополії. Проаналізовано класифікацію міських функцій за різними ознаками. Встановлено, що метрополійність функцій на відміну від міських функцій визначається їх просторовою поширеністю, геополітичною значимістю в регіоні та соціально-економічним впливом на прилеглу територію. Окреслено методичні підходи до оцінювання метрополійних функцій регіональних метрополій на основі кількісних та якісних показників при порівнянні з аналогічними метрополіями. Запропоновано перелік метрополійних функцій регіональних метрополій та доведено необхідність їх комплексної оцінки.

Ключові слова: функція міста, регіональна метрополія, метрополійна функція, функціональна класифікація міст, індикатори метрополійності.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, які посилюються в Україні протягом останнього часу, активізують дію інших суспільних процесів – метрополізації, яка виражається у збільшенні впливу великого міста на соціально-економічний розвиток території. Характерними особливостями формування метрополій є збільшення кількості функцій, які виконує велике місто та зміна ролі таких функцій, які виходять далеко за адміністративні межі міста та його приміську зону. Оскільки кожне місто за означенням виконує певні несільськогосподарські функції (торговельні, оборонні, освітні та ін.) важливим є визначити метрополійні функції міст, які дають право ідентифікувати місто як метрополію певного ієрархічного рівня. Враховуючи швидкість перебігу процесів урбанізації та метрополізації в Україні дане дослідження є актуальним та своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання територіальної організації системи розселення міського населення, функціонування міст та агломерацій розглянуті в працях економ-географів: О. Гладкого, В. Джамана, М. Дністрянського, А. Доценка, О. Дружинін, Ф. Заставного, С. Іщука, Ю. Пітюренка, Є. Перцика, Л. Семенюк, А. Степаненка, О. Топчієва, Б. Хорєва, О. Шаблія. Процеси метрополізації на теренах України досліджують урбаністи, економ-географи, архітектори та соціологи: Г. Підгрушний, О. Денисенко, Т. Мазур, І. Прибиткова та ін. Серед економістів,

© С.Д. Щеглюк, В.В. Папп, 2013.

які вивчають особливості розвитку метрополій, просторові аспекти економічної діяльності, визначають причинно-наслідкові зв'язки в системі «центр-периферія», особливості розвитку функцій міст варто виділити праці Т. Балик, І. Бистрякова, О. Бойко-Бочука, Н. Власової, В. Орловської, І. Сторонянської, Н. Павліхи, Ю. Пивоварова, Б. Прохорова, В. Чужикова, Л. Шевчук, С. Шульц та ін.

Визнаючи значне напрацювання вищезазначених вчених, слід відмітити відсутність у науковій літературі однозначного визначення метрополійних функцій та розуміння спільних та відмінних рис між функціями міста та функціями метрополії. Встановлення єдиного розуміння метрополійності функцій міста дасть змогу чітко їх детермінувати та оцінювати вплив на територію. Саме тому оцінка характеру взаємодії міста-метрополії з іншими територіальними суспільними системами через виконання їхніх функцій є необхідною для визначення потенціалу розвитку метрополії і розробки відповідного економіко-організаційного забезпечення, яке сприятиме реалізації певних функцій.

Мета статті полягає в уточненні суті функцій міста, визначенні ознак метрополійності функцій та розробці методичних підходів до їх оцінки.

Виклад основного матеріалу. Для розкриття методичного підходу щодо оцінки метрополійних функцій варто дати означення поняттям «функція міста» та визначити головні ознаки метрополійності функцій, які відмінні від традиційних міських функцій.

Згідно означення, місто відрізняється від інших поселень за ознаками: функціональними (несільськогосподарський рід занять його мешканців); просторовими (локалізоване у просторі, має чіткі межі); юридичними (має певний адміністративний статус в межах адміністративно-територіального устрою), політичними (приймає управлінські рішення в межах повноважень місцевого самоврядування) [10, с. 15].

Варте також уваги визначення, згідно якого під «містом» слід розуміти багаторівневу поліструктурну територіальну суспільну систему управління процесами міського господарства, аналізу й узагальнення сукупності його базових функцій, що регулюють різні соціально-економічні відносини мешканців міста [16, с. 6].

Саме функції, тобто відповідність виконанню поставлених завдань суб'єктом, або обов'язки, коло діяльності, призначення, і детермінують місто серед інших поселень. Функція міста визначає суть його існування. Як зазначає І. Прибиткова, саме містоутворювальні види діяльності є функціями міста [8, с. 4]. Функція формується у результаті сукупної дії відношень між компонентами суспільно-територіальної системи,

причому особлива роль тут належить створеному синергічному ефекту, що характеризує загальні якісні перетворення у цій системі [1, с. 85].

Співвідношення та набір функцій міста формує його функціональний тип: моно – чи поліфункціональний. Отже, функції визначають статус та розвиненість міста: монофункціональні (домінуючою та містоформуючою є одна-дві функції: шахтарські міста, курортні, торгові, наукогради та ін.) та поліфункціональні (домінуючими є понад дві функції, всі великі міста є поліфункціональними). Великі міста виконують більше функцій, ніж малі та середні. Зростання кількості функцій у місті сприяє його значимості серед інших поселень, оскільки воно залучає більше ресурсів та формує більше можливостей для реалізації інтересів різних цільових груп.

Критеріями формування функцій міста є система цінностей та ресурсів. Пріоритетність функцій визначається різними чинниками: історичними, політичними, географічними, економічними, соціальними [14, с. 3].

Еволюція міських функцій пов'язана із розвитком міста: набір таких функцій часто змінюється в залежності стадії розвитку міста та витісненням традиційних інноваційними функціями, що виникають із цивілізаційним поступом. Так, у індустріальному суспільстві домінуючими функціями міста були виробнича, адміністративна, а у постіндустріальному – екологічна, сервісна (сфера послуг), культурна тощо. Водночас постає потреба у чіткій ідентифікації нових функцій міст. Окремі вчені стверджують, що більш швидкими темпами ростуть ті глобальні міста, які концентрують нові функції. Інноваційні імпульси зароджуються в найбільш розвинених містах, які лідирують у розробці й освоєнні новітніх технологій, мають фінансові ресурси й кваліфіковані кадри. Для постіндустріального етапу розвитку міста характерні домінуючі функції: сфера послуг (послуги четвертинного сектора економіки: фінансове і юридичне обслуговування, інформаційні послуги, послуги для бізнесу, які є чинниками виробництва для інших секторів економіки), інформаційно-інноваційне виробництво, наукова діяльність. Така тенденція до зростання сервісної економіки призводить до зміни функціональної орієнтації міст, що зумовлює відповідні зміни на ринку праці тощо.

Модель спеціалізації прогресивних міст відображена у концепціях: «гіга-місто» Д. Лорена, «інформаційне місто» М. Кастельса, «глобальне місто» С. Сассен, «світове місто» П. Тейлора, «технополіс» Ш. Тацуно, «креативне місто» Р. Флоріди, Ч. Лідбітера, Ч. Лендрі, Д. Хюї (функція креативності міста) [4, с. 49–50].

Традиційно, *за сферами діяльності* виділяють такі функції міста: 1) економічну (пов'язана виробничою, фінансовою діяльністю міста,

особливостями діяльнісно-видової структури міського господарства тощо характеризує вплив міста через рентний, ціновий та бюджетний механізми, системи перерозподілу прибутку тощо); 2) соціальну (сприяє вирівнюванню рівня та якості життя населення різних територіальних громад, водночас загострює територіальну сегрегацію між ядром та периферією, розширює можливості для зайнятості населення через просторову експансію ринку праці); 3) екологічну (задовольняє потреби населення у найбільш сприятливих умовах існування); 4) інфраструктурну (забезпечення умов для нормального функціонування суспільного виробництва та діяльності населення); 5) адміністративну (діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування); 6) торговельну; 7) виробничу; 8) силову (функція захисту, для забезпечення безпеки міста); 9) культурну; 10) наукову; 11) рекреаційну; 12) релігійну. Важливе значення для розвитку міста має економічна функція, яка, передбачає створення умов для виробництва та реалізації товарів і послуг; формування доходів від трудової діяльності, а також попиту на товари і послуги; зосередження матеріальних фондів і фінансових потоків; формування та використання місцевих бюджетів; управління муніципальним чи комунальним майном тощо [15].

У науковій літературі стверджується, що міста одночасно виконують декілька функцій, які розділяють умовно на основні (адміністративна, демографічна, економічна) і другорядні (соціальна, екологічна, інформаційна, культурна, освітня, побутова, політична, силова) [15].

За відношенням до міського середовища розрізняють функції: зовнішні та внутрішні (центральні), спеціалізовані. Так, В. Орловська пропонує виділяти такі міські функції: базові (промисловість, інновації), внутрішні (адміністративні, рекреаційні, культурні, релігійні) [4].

На думку Б. Посацького, *за характером основних функцій* виділяють типи міст: столичні, багатофункційні, промислові, транспортні вузли, міста-осередки локального значення, міста-курорти і осередки відпочинку, міста туризму [7, с. 43].

Як зазначають вчені, існує пряма залежність між розвитком міста, збалансованістю його основних функціональних систем та рівнем диверсифікації виконуваних ними функцій [13, с. 21].

Функції міста визначаються такими чинниками: інтересами і потребами населення; цілями бізнесу; органами державного управління та місцевого самоврядування; потребами елементів регіональної системи (інфраструктури, інститутів, безпеки, екології). Носіями головних функцій міста є різні суб'єкти, які реалізують та споживають певні види функцій.

До цільових груп реалізації міських функцій відносяться органи місцевого самоврядування, органи державного управління, представники бізнесу, інвестори, туристи, територіальні громади, домогосподарства. Так, органи управління виконують адміністративну, економічну, регуляторну, соціальну, інформаційну, культурну та ін. функції. Представники бізнесових кіл виконують економічну, соціальну, інформаційну та частково освітню функції. Відповідно серед цільових груп складається попит на певні види міських функцій, що й приваблює їх до діяльності саме в цьому населеному пункті, оскільки задоволення їх інтересів та потреб, покращення якості та рівня життя стає головною метою життєдіяльності міста.

Неможливо сформуванати повний перелік функцій, які виконує місто, оскільки вони змінні в часі, можна виділити домінуючі функції, ті, які визначають переваги даного міста над іншими поселеннями. Пошук критеріїв виділення значущості певних функцій залежить від типу та статусу міста, а також від еволюційного етапу його розвитку.

І. Прибиткова виділяє ще й регіональну функцію міста, тобто місце й роль міста в регіоні. Тоді функції міста набувають специфічного характеру своєрідного патронажу, що тяжіє до нього [8, с. 12].

Головними індикаторами при визначенні статусу міста є роль функцій у регіоні, доступність до них. А відтак, просторовий рівень реалізації функцій є визначальним індикатором міських функцій. Чим більшу територію за своїм впливом охоплює та, чи інша функція, тим більше проявляються в ній ознаки метрополійності. Тому, кожне місто може виконувати метрополійні функції в межах адміністративної території, але не кожне місто може бути метрополією. Бо для метрополії характерними індикаторами є: чисельність населення від 500 тис. осіб та значна орієнтація функцій на інші зовнішні територіальні суспільні системи.

Як зазначають Г. Підгрушний, О. Денисенко, метрополізація – це комплексний процес територіальної організації суспільства, що виражається в набутті містами та прилеглими до них територіям особливих, переважно лише для них характерних організаційно-управлінських, інноваційно-креативних, інформаційно-репрезентативних, духовно-культурних та транспортно-комунікаційних функцій, які розвиваються на основі часткових процесів територіальної організації суспільства – розміщення, територіальної спеціалізації та інтеграції діяльності суспільства. Саме з виникненням зазначених функцій та їх реалізацією пов'язаний процес метрополізації [5, с. 69].

Зазначимо, що зазвичай під метрополіями розуміють глобальні, світові міста, які є надвеликими містами та виконують специфічні глобальні

функції розвитку глобалізованої економіки: Токіо, Лондон, Нью-Йорк та ін. Окрім того, метрополія часто трактується як місто-ядро агломерації, котре виконує столичні функції відносно регіону, в якому воно розташоване. Метрополії нижчого ієрархічного рівня представлені у кожній державі. Як зазначає О. Дружинін, сучасна метрополія, у тому числі й регіональна – це синтез якості (кращі медичні центри, розвинена рекреаційна сфера) та кількості (чисельність населення, потенціал споживчого ринку тощо), адаптивність до залучення та генерування інновацій та стійкості соціально-економічних інститутів [2].

Серед українських міст найвищий функціональний статус мають міжрегіональні центри (або макрометрополії), які впливають на соціально-економічний розвиток кількох областей. Водночас міжрегіональним центрам України властива невідповідність між їхнім ієрархічним становищем та чисельністю населення, з одного боку, і нерозвинутою системою функцій – з другого [5, с. 75]. Це визначає ключове актуальне завдання регіональної політики для становлення регіональних метрополій

Регіональна метрополія визначається, на думку вчених, функціональним радіусом дії та присутністю центральних інституцій вищого рівня [9, с. 160].

У своєму дослідженні ми розглядаємо регіональні метрополії України, під якими слід розуміти великі міста – адміністративні центри областей, які виконують метрополійні функції, унікальні для даного регіону. Такі міста є своєрідними регіональними столицями для своєї області, зосереджують значну кількість ресурсів та виконують ключові функції в регіоні.

На думку Л. Семів та Р. Семів до функцій метрополій відносять створення інновацій, розробку нових технологій, популяризацію культурних цінностей, надання спеціалізованих послуг, в тому числі фінансових, а також функцій управління, тобто прийняття рішень щодо процесів, які мають глобальне значення [11, с. 40].

Тобто, характер дії метрополійної функції, на відміну від функції великого міста полягає у її значному впливі та більшому (стратегічному) значенні щодо розвитку навколишньої території. Такий вплив можна оцінювати як якісно, так і кількісно.

На думку С. Шульц, метрополійні функції полягають у: виконанні містами суспільної ролі в урбанізаційному просторі; формуванні високо диференційованої структури економіки міст з орієнтацією на міжнародні зв'язки; домінуванні організаційно-управлінських, креативних, інформаційних, духовно-культурних, комунікаційних функцій; формуванні центрів дифузії інновацій та розвитку нових видів економічної

діяльності; розвитку транспортної складової: аеропортів, залізничного та автомобільного сполучення тощо [17].

Такий підхід базується на врахуванні кількох функцій без визначення домінуючих серед них. Звідси можна зробити висновок про те, що при оцінці розвитку метрополійних функцій регіональних метрополій слід розуміти й оцінювати характер поширення даних функцій не лише географічно (через відстань їх поширення), а й геополітично (контроль та вплив на прилеглу територію) і економічно (можливість економічного зростання метрополії, залучення додаткових ресурсів та формування спеціалізованої економічної структури міської економіки).

Систематизуючи існуючі підходи до класифікації метрополійних функцій, науковими співробітниками відділу територіальних суспільних систем і просторового розвитку Інституту регіональних досліджень НАН України запропоновано таку класифікацію за сферою їх прояву: організаційно-управлінська, економічна, інноваційно-креативна, інформаційно-маркетингова, туристично-рекреаційна, духовно-культурна, транспортно-логістична, соціальна.

Для виявлення окремих функцій міст, а також порівняння розвитку їх у регіональних метрополіях важливо сформулювати критерії оцінки. Визначати функції, на думку Г. Підгрушного та О. Денисенко, доцільно не тільки крізь призму певних видів діяльності (адже організаційно-професійний, технологічний рівень і просторові масштаби їхнього здійснення в різних містах можуть бути досить відмінними), а й з огляду на наявність певних об'єктів, які виконують відповідні метрополійні функції [5, с. 69]. Тобто, кількісний підхід до визначення метрополійних функцій потребує достовірної статистичної бази для їх оцінки, або ж для оцінки якісних характеристик – проведення соціологічного опитування.

За оцінками вітчизняних вчених встановлено, що вивчення виробничих, торговельних і трудових (маятникових) зв'язків є обов'язковим при оцінці функцій метрополійного міста. Для кожного з них характерна своя зона дії. Наприклад, виробничі зв'язки великого міста охоплюють територію радіусом 50–70 км, торговельні – 30–40 км, культурні – 10–15 км [3, с. 125].

Головними критеріями для визначення функцій населених пунктів, на думку науковців, є рівень розвитку їх економічної і соціальної бази [12].

Поява нових видів економічної діяльності у економічній структурі міської економіки породжує і нові міські функції. При визначенні функціональної структури міста види діяльності його економіки групують відповідно до їхньої належності до одного з основних секторів міської економіки: вторинного, третинного, четвертинного та п'ятеринного (до

якого належать управління, фінанси, наука, вища освіта, культура). При успішному соціально-економічному розвитку міста-метрополії відбувається накопичення значної кількості функцій (критичної маси) та передача їх на периферію шляхом заміщення традиційних функцій новими. Так, перенесення промислових функцій за межі міста дозволяє активніше розвивати інші функції переважно четвертинного сектора економіки.

Багатоманітність функцій – невіддільна ознака великого міста, більш значима, ніж висока чисельність його населення. І тому функціональний критерій слід обов'язково брати до уваги при розробленні класифікацій міст [8, с. 13].

Отже, оцінка метрополійних функцій полягає в їх ідентифікації на основі порівняння кількісних параметрів функцій, делімітації просторового поширення через визначення функціонального радіусу дії регіональної метрополійної функції; оцінки ролі та інтенсивності впливу функції на прилеглу територію, визначення етапу розвитку функції (традиційна, нова).

Рівень розвитку функцій міських поселень, що виконують роль районних і місцевих центрів, тобто субрегіональних метрополій, визначали за методикою Ю.І. Пітюренка (1977) і Д.В. Ткача (1997). Функції оцінювалися бальним методом, а кореляційні відношення між чисельністю населення і бальною оцінкою функцій визначалися за формулою Спірмена, зазвичай така залежність є прямою [12].

Оцінку функцій макрорегіональної метрополії на прикладі Києва здійснили Г. Підгрушний та О. Денисенко [6, с. 28]. Вони розробили методику визначення залежності соціально-економічного розвитку території від доступності до центру з певним функціонально-ієрархічним статусом, тобто впливу регіональної метрополії на соціально-економічний розвиток території. Запропонований методичний підхід ґрунтується на послідовній реалізації чотирьох етапів. Перший етап передбачає вивчення економічного, соціального та комплексного рівнів розвитку адміністративних районів. Рівень економічного розвитку визначається на основі зведеного показника середньої величини територіальних індексів: обсягів продукції промисловості, сільського господарства, інвестицій в основний капітал, будівництва, експорту, торгівлі, послуг. Рівень соціального розвитку оцінюється за середньою величиною територіальних індексів: введення в дію житла (на одну особу), середньої заробітної плати та рівня безробіття. Потім розраховується інтегральний індекс соціально-економічного розвитку як зважена сума індексів економічного та соціального розвитку (за методикою Ю.Д. Качаєва та Г.П. Підгрушного). Другий етап методики полягає у встановленні

віддаленості центрів адміністративних районів від регіональної метрополії (відстань оцінюється у кілометрах та доступність – у хвилинах доступу автомобільним транспортом.). Третій етап передбачає проведення кореляційного аналізу між віддаленістю районів від ядер впливу та рівнем економічного та соціального розвитку. Аналіз отриманих результатів здійснено за позиціями: виявлення інтенсивності впливу центрів із різними функціонально-ієрархічними рангами, визначення просторових зон з різною інтенсивністю впливу основного ядра метрополії. На четвертому етапі здійснюється типізація районів за рівнем соціально-економічного розвитку та віддаленістю від основного ядра метрополії, виявлення на цій основі центральних, напівпериферійних та периферійних ареалів [6, с. 29].

Висновки. Підсумовуючи низку наукових підходів щодо особливостей розвитку та оцінки функцій метрополії, виділено ті, які найбільш підходять меті даного дослідження. Регіональні метрополії суттєво впливають на своє оточення в межах регіону, а відтак і метрополійні функції слід оцінювати в межах адміністративної області, причому в порівнянні з аналогічними метрополіями в інших регіонах для виявлення її спеціалізації. А тому, насамперед важливо визначити для кожного виду метрополійних функцій (організаційно-управлінської, економічної, інноваційно-креативної, інформаційно-маркетингової, туристично-рекреаційної, духовно-культурної, транспортно-логістичної, соціально-демографічної) ключові показники (індикатори) як кількісні, так і якісні. Обґрунтуванню вибору індикаторів метрополійних функцій регіональних метрополій будуть присвячені подальші наші дослідження.

Список використаних джерел

1. Денисенко О.О. Роль метрополісів у становленні поліцентричних територіальних систем та структуризації простору / О.О. Денисенко // Економічна та соціальна географія: наук зб) ред. кол. С. І. Ішук (відп. ред.) та ін. – 2008. – Вип. 58. – С. 81–90.
2. Дружинин А.Г. Метрополизация как доминантная тенденция территориальной организации общества в постсоветский период: универсальные проявления и южно-российская специфика / А.Г. Дружинин // Географический вестник. – 2009. – № 3. – Режим доступа : http://www.geo-vestnik.psu.ru/files/vest/174_metropolizacij_kak_dominantnaq_tendencij.pdf.
3. Запорожець С. А. Організація управління містом як агломераційним центром / С.А. Запорожець // Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн. – 2011. – №14. – С. 109–112.
4. Орловська В.С. Еволюція міських функцій ХІХ-ХХІ ст. в процесі глобалізації / В.С. Орловська // Економічний простір. – 2010. – №40. – С.42–55.

5. Підгрушний Г. Міста-метрополіси як новітня форма територіальної організації суспільства / Г. Підгрушний, О. Денисенко // Досвід та перспективи розвитку міст України. Збірник наукових праць. – 2010. – № 18. – С. 65–78.
6. Підгрушний Г.П. Київ та прилегла територія в системі центр-периферійної взаємодії / Г.П. Підгрушний, О.О. Денисенко // Український географічний журнал. – 2013. – №1. – С.27–34.
7. Посацький Б. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування : навч. посібник. – Львів : Вид-во Львів. нац. університету «Львівська політехніка», 2010. – 344 с.
8. Прибиткова І. Презентація міста у функціонально-діяльнісній парадигмі / І. Прибиткова // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2013. – № 2. – С.3–19.
9. Рюгерс М. Історія города: модернізація, глобалізація, «соціалістический город» / М. Рюгерс // Антропологический форум. – 2010. – № 12. Исследования города. – СПб. : МАЭ РАН, Европейский университет в Санкт-Петербурге. – 2010. – С. 157–184.
10. Саханенко С.Є. Теоретичні та організаційно-функціональні засади політичного управління містом в умовах самоврядування : Автореф. дис... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.04 / С.Є. Саханенко ; Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк, 2005. – 36 с.
11. Семів Л. Роль освіти і науки у формуванні метрополітарного простору / Л. Семів, Р. Семів // Metropolie pogranicza polsko-ukrainskiego. Метрополія польсько-українського пограниччя / pod redakcja Zbigniewa Makiely. Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. Jarosław 2010. S.39–48.
12. Ткач І.Д. Зміна функцій поселень давньоосвоєного агропромислового регіону в умовах трансформації суспільства / І.Д. Ткач // Часопис соціально-економічної географії. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – Вип. 10 (1). – С. 196–200.
13. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К. : Вид-во НАДУ, 2008. – 632 с.
14. Шевченко А. Полеміка щодо визначень поняття «місто» та його функції // Публічне адміністрування: теорія та практика : Електронний збірник наук. праць. – 2009. – Вип. 2 (2) // А. Шевченко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Patp/2009_2/09saspmpf.pdf.
15. Шевченко А.С. Державна підтримка розвитку бізнесу як запорука виконання містом своєї економічної функції / А.С. Шевченко / А. Шевченко. // Актуальні проблеми державного управління:: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – № 1 (39). – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/apdu/2011_1/doc/3/06.pdf.
16. Шпачук О.В. Місто як уособлена територіальна соціально-економічна система : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / О.В. Шпачук ; Харківська держ. академія міського господарства. – Х., 2000. – 16 с.

17. Шульц С. Метрополійні процеси та розвиток міської мережі в Україні / С. Шульц // *Metropolie pogranicza polsko-ukrainskiego. Metropolia польсько-українського пограниччя* / pod redakcja Zbigniewa Makiely. Wydawnictwo Panstwowej Wyzszej Szkoły Zawodowej im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. Jaroslaw 2010. S. 251-258.

Щеглюк С.Д., Папп В.В. Методические подходы к оценке метрополитарных функций региональных метрополій.

Систематизированы научные подходы к пониманию сущности функций города, особенностей их формирования и эволюции. Раскрыты различия между функциями города и функциями метрополии. Проанализированы классификации городских функций по различным признакам. Установлено, что метрополитарность функций в отличие от обычных городских определяется их пространственной распространенностью, геополитической значимостью в регионе и социально-экономическим влиянием на прилегающую территорию. Исследованы методические подходы оценки метрополитарных функций региональных метрополій на основе количественных и качественных показателей при сравнении с аналогичными метрополиями. Предложен перечень метрополитарных функций региональных метрополій и доказана необходимость их комплексной оценки.

Ключевые слова: функция города, региональная метрополия, метрополитарная функция, функциональная классификация городов, индикаторы метрополитарности.

Shcheglyuk S.D., Papp V.V. Methodological approaches to assessing metropolitan features of regional metropolises.

Scientific approaches to the understanding of the functions of the city, the characteristics of their formation and evolution are systematized. The differences between the functions of the city and the metropolitan functions are revealed. The classifications of urban functions on different grounds are analyzed. Found that metropolitan functions in contrast to the usual city are determined by their spatial distribution, the geopolitical significance of the region and the socio-economic impact on the surrounding area. Methodological approaches metropolitan evaluation functions of the regional metropolises on the basis of quantitative and qualitative indicators when compared with similar powers are investigated. We propose a list of functions metropolitan regional metropolises and proved the necessity of a comprehensive assessment.

Key words: the function of the city, the regional metropolitan, metropolitan function, the functional classification of cities, indicators metropolitan.